

**Verslag Algemene Ledenvergadering BPG; 12 juni 2018
Rijksmonumentencomplex Hoeve Cecilia, te Langeweg
(Zevenbergen); 40 leden en relaties**

Op uitnodiging van de leerlingen van 3Antonius / Marlijn Academie nemen 25 leden deel aan het diner. Ook hebben zij de koek gebakken welke bij de start van de rondleiding wordt geserveerd. Mevr. Marlène Ruigrok van Houtum praat ons bij over haar aanpak en unieke restauratie. Ook vertelt ze over de bijzondere leerlingen op haar Rijksmonumentale leer- c.q. zorgboerderij: 'je leert het meest al je gaat werken'. Marlène gaat aan de slag met leerlingen welke uitvallen bij het reguliere MBO-onderwijs. Tevens werkt ze samen met aannemer/houtspecialist Ad Zijlmans. Hij heeft ervoor gezorgd dat bij de restauratie en herinrichting de eiken spanten zichtbaar zijn gebleven. Door de gezamenlijke inspanning is de schuur van de sloop gered en is het onthoud geborgd via een passend businessmodel. Vervolgens maken we de ronde, o.a. door het historische huis. De kern stamt uit 1832. De toenmalige eigenaar heeft zich laten inspireren tijdens een reis door Noorwegen.

1. Opening door voorzitter Jan Hak

Jan heet alle leden welkom, en in het bijzonder Harrie Vissers als spreker, erelid Arno de Schepper, de deelnemers aan 'Brood en Spelen' en Maurits van den Wall Bake (bestuur FBE). Heel goed dat het bestuur van FPG ervaart hoe we in het zuiden samen aan de slag gaan met versterking van landgoederen én agrarische eigendommen. Ook begroet Jan ons nieuwe lid Jack Verhulst, die als bestuurder én biologisch melkveehouder actief is om samen met Jan Hak de samenwerking tussen ZLTO en de TBO's te versterken. We maken deze avond kennis met landgoedeigenaar Bart Welten, we hopen met hem in november een programma te kunnen opzetten. Er zijn diverse berichten van verhindering met name van ons erelid Ella ter Kuile en de bestuursleden Jacqueline van Pelt, Harrie van Puijenbroek en Sammy van Tuyll.

Op voorhand dankt voorzitter Hak de familie Peter en Marlène Ruigrok van Houtum voor hun gastvrijheid en uitleg omtrent de ontwikkeling en het beheer van hun bezit. Het aanbod van de leerlingen om voor ons te koken is uniek.

2. Verslag Ledenvergadering d.d. 11 november 2017

Akkoord, met dank aan René.

3. Actualiteiten

- De Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) is sinds 25 mei van toepassing; op onze website komt een tekst. Uiteraard gaan we zorgvuldig om met de ledengegevens. Verzoek om bij René te melden als u per se níet op een te publiceren foto zou willen komen.
- Aanloop PS en Waterschapsverkiezingen 2019: nieuw Manifest; oproep om goede kandidaten naar voren te schuiven. Uitslag Groen geborgd is nog niet bekend.
- De samenwerking met de provincie is uitstekend. Wij hopen de vaste subsidierelatie te continueren, om projectmatig de maatschappelijke vragen te kunnen blijven beantwoorden; naast de uiteraard niet gesubsidieerde belangbehartiging. René komt daarop terug met de vraag wie trekker wil worden in de uitnodigingsgebieden van het Natuurnetwerk Brabant (NNB). De belangenbehartiging wordt volledig gefinancierd vanuit de contributie.
- Inmiddels zijn we als BPG bestuurlijk en via de schrijfgroep aan de slag gegaan met het Verkiezingsmanifest 2019.

- Handhaving buitengebied en motie PS: Harrie van Puijenbroek heeft o.a. met Frederike Scholten ingesproken. Voor de jaren 2019 en 2020 komt er in totaal 2,72 miljoen voor extra inzet. René heeft hierover contact met Provincie en TBO's.
- Verschillende leden hebben meegedaan aan de landschapsprijsvraag 'Brood en Spelen'.

4. Afstemming

- Provincie Noord-Brabant en HAS: ook dit jaar wordt door twee studenten, docenten en lectoren in samenwerking met BPG gewerkt aan verdienmodellen voor landgoederen. Graag de wensen voor 2019 tijdig kenbaar maken.
- Natuurcollectief Brabant: Frederike Scholten meldt dat de beschikking over de decemberaanvraag voor SNL binnenkort afgegeven wordt. Samen met BPG en Bosgroep is aandacht gevraagd voor de problemen met het Natuurbeheerplan. We hebben met succes bezwaargemaakt, diverse verwijderingen worden teruggedraaid. Tevens het advies om omvormingen van landbouwgrond naar natuur tijdig aan te melden, om geen beheersubsidie mis te lopen.
- 'Vrienden': José de Rooij vertelt over de succesvolle Hertog Janlezing op Landgoed Baest, met 60 deelnemers. Jan van Oudheusden sprak de lustrumlezing uit. De eerste zaterdag van oktober hopen we de Vriendendag in de regio Antwerpen te organiseren.
- Actualiteiten FBE: René meldt namens Frieda Hof Sanders dat er plannen gemaakt worden voor de verwilderde kat en voor de gebiedsplannen ganzen. Ook vragen de reewild- en zwijnencommissies aandacht.

5. Uitnodigingsgebied NNB

Op verzoek van de provincie stellen we de vraag: wie wordt trekker per het nog te realiseren deel van het NNB? Om de laatste 4000 ha te realiseren wordt gezocht naar een trekker per gebied. Over heel Brabant zijn er kansen, zo zijn er 100 percelen te koop + plus de mogelijkheid om aan de voorkant in te stappen in gebiedsprojecten waar overheidsgronden worden verdeeld: zie ook de Nieuwsflits van BPG.

6. Rondvraag en sluiting

Dhr. Bijnen bemerkt dat in Breda particulieren niet op een lijn worden gesteld met de TBO's, als het gaat om de kapvergunningen/omgevingsvergunningen. TBO's zijn vrijgesteld. Maurits van den Wall Bake geeft aan dat sommige gemeenten de verkeerde uitleg aan de Boswet geven. Hij adviseert om bezwaar te maken.

Voorzitter Jan Hak sluit de vergadering.

Inleiding Harrie Vissers

(zie bijgaande PowerPointpresentatie)

'Een vitale bodem voor de Natuurinclusieve landbouw'

Van huis uit is Harrie Vissers geoloog. Hij is werkzaam bij de Provincie Noord-Brabant als Procesleider Natuur en Economie. Harrie introduceert het thema met een trailer over de kringlooplandbouw:

<http://brabantse-agrofood2020.nl/1034953.aspx?t=Nieuw%3a+film+over+winst+met+kringlooplandbouw>

Het komt neer op het produceren van zo goed mogelijk ruwvoeder, gebruikmakend van de natuurlijke omstandigheden. Hoe hoger de stikstofbenutting, hoe meer kans op biodiversiteit. Het is zaak dat er geen stoffen verloren gaan, zowel t.b.v. het milieu als het landbouwbedrijf. Hiervoor is een vitale bodem nodig, waardoor het regenwater gebufferd wordt. Kritisch hiervoor zijn het mestoverschot en de bodemverdichting, bv door het oogsten bij slecht weer. Als de bodem niet vasthoudt, spoelen mineralen uit. Bovendien moet de waterkwaliteit in 2027 op orde zijn (GGOR; staat voor Gewenst Grond- en Oppervlaktewaterregime). De voedselproductie willen we weer in balans met de omgeving brengen. Samen met aspecten zoals de drinkwatervoorraad en de waterkwaliteit en kwantiteit in het NNB komen deze zaken terug in het Provinciaal Uitvoeringsplan Bodem (voor komende 10 jaar). Zo willen we inzetten op natuurlijke bossen met een gesloten kringloop. Studies zijn nodig, ook voor het businessmodel van de natuurinclusieve Landbouw.

Arno de Schepper vraagt of er berekeningen beschikbaar zijn. Harrie Vissers verwijst naar het onderzoek van het Louis Bolk instituut. Maurits van den Wall Bake vraagt wie deze transitie zal betalen. Vanuit de provincie wordt praktijkonderzoek ondersteund (stimuleringsregelingen, POP-gelden). Ronald van der Stroom wijst op de gehele agrofoodketen, hiervoor zal regie nodig zijn. Optie is om een parallelle keten op te zetten, zoals in Friesland. Het is wel lastig dat de consument voor een kwartje op de eerste rij wil zitten. Het ontbreekt o.a. bij Agrarisch natuurbeheer aan lange termijn financiering.

Jan Hak wijst op de verantwoordelijkheid van de eigenaar, dat bodem vitaal blijft (goed rentmeesterschap). De provincie brengt de toestand van de bodem in beeld en stimuleert innovatie bijv. onkruidbestrijding m.b.v. minirobots. Op de HAS start nu ook het lectoraat 'Bodem', naast deze van 'Natuur en Economie' waar BPG mee samenwerkt.

Jan Ottens reflecteert: Nederland gaat van 'grasland' naar 'glasland'. We hebben de melkveehouders nodig om het landschap te behouden. Hiervoor zullen allen onderdelen van het systeem verbeterd moeten worden, incl. pachtwet, labels van bodembeheer en lange termijn afspraken voor agrarisch natuurbeheer. Nederlanders zouden structureel meer moeten bijdragen aan verantwoorde voedselproductie.

Binnen het NNB zijn er kansen via Ondernemend Natuurnetwerk; erbuiten via Natuurinclusieve landbouw. De drinkwatervoorraad vraagt hierbij extra aandacht. Er zijn nu te veel onzekerheden voor de agrariërs, deze staan open voor nieuwe verdienmodellen. Huidige wetgeving werkt verstikkend. Jack Verhulst geeft als voorbeeld het verplicht injecteren van drijfmest. De anaerobe omzettingen zijn juist funest voor het bodemleven.

Harrie Vissers wil een 40-tal veehouders laten begeleiden bij de transitie. Ook zouden er een 5-tal voorbeeldbedrijven moeten komen (belangstellenden kunnen zich melden bij René). De aanwezigen vragen aandacht voor de voorlopers, vaak actief vanuit de landgoederenhoek. Harrie bevestigt dat deze belangrijk zijn om nieuwe verdienmodellen in praktijk te brengen.

Er komen ondernemerscoaches beschikbaar en komt er een budget van 30 miljoen voor grondtransacties (revolverend). Ook is er budget vanuit 'ondernemen met natuur' (75%, max 75.000 euro). BPG is actief op deze dossiers en nodigt haar leden hiervoor uit.

Reacties op de stellingen:

- *'Duurzaam bodembeheer zorgt voor het behoud van de economische waarde van de grond. Pachters moeten daarom investeren in de bodem'*

De vraag is hoe hierop te sturen, zit onvoldoende in de huidige pachtwet. FPG stemt af met het ministerie om de pachtwet te moderniseren. Bij de boomkwekers zien we innovatie: 'compost op maat'. Ook het beprijzen van CO2 kan ons helpen.

- *'Natuurinclusieve landbouw sluit prima aan bij het imago van landgoederen en biedt perspectief als nieuw verdienmodel'*

Rutger van Basten Batenburg geeft aan dat de boer niet de sterkste partij in de keten is. De ketenregie vraagt aandacht, zoals eerder besproken. Mooi dat het eeuwenlange beleid van landgoederen nu erkend wordt.

Jan Ottens vraagt om snellere aanpassing van wetgeving wanneer regels verkeerd uitpakken (bv het doodspuiten van vanggewassen).

Jan Hak dankt Harrie Vissers voor zijn opbouwende uiteenzetting en de aanwezigen voor de actieve discussie. Onze sector staat open voor verbeteringen. Kennisuitwisseling kan ook via de bijeenkomsten, samen met de collectieven, 'Vrienden' en HAS, lopen. Aan het einde van de bijeenkomst overhandigt penningmeester Jos Klessens aan de leerlingen een enveloppe als bedankje voor de prima verzorging.

Voor meer informatie: www.bp-grondbezit.nl, www.marlijnacademie.nl, <http://rijksmonumenten.nl/monument/521703/hoeve-cecilia/langeweg/>